

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

14 martie 2022

Nr. 01-06-07

Stimate Domnule Președinte al Parlamentului,

În conformitate cu art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și cu art. 14 alin. (3) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, prezint Parlamentului, spre aderare, Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului, adoptat la 12 noiembrie 2012, precum și proiectul de lege în acest sens, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 131 din 2 martie 2022.

În calitate de organ responsabil pentru prezentarea în Parlament a proiectului de lege pentru aderarea la Protocol se desemnează Ministerul Sănătății.

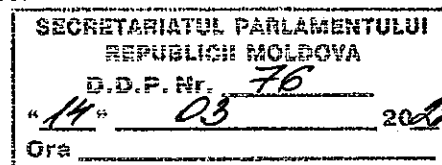
Cu stimă,

Sandru
Maia SANDU

Anexe:

1. Copia demersului Guvernului	– 1 filă;
2. Hotărârea Guvernului nr.131 din 2 martie 2022	– 2 file;
3. Proiectul de lege	– 2 file;
4. Copia Protocolului în limba engleză	– 46 file;
5. Copia certificată (de pe traducerea oficială)	– 39 file;
6. Argumentarea necesității ratificării	– 10 file
7. Copiile avizelor autorităților naționale	– 7 file;
8. Tabelul de sinteză a avizelor	– 5 file.

Domnului Igor GROSU,
Președinte al Parlamentului

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 20-76- *2254*

Chișinău

03 martie 2022

Aparatul Președintelui Republicii Moldova

În temeiul art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și a art. 14 alin. (2) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege pentru aderarea Republicii Moldova la *Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului, adoptat la 12 noiembrie 2012*, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 131/2022.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Sănătății.

Anexe (111 file):

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege în limba română și rusă (2 file);
2. Proiectul de lege în limba română și rusă (2 file);
3. Copia textului Protocolului în limba engleză (46 file);
4. Copia certificată a traducerii acestuia (39 file);
5. Argumentarea necesității ratificării (10 file);
6. Copiile avizelor autorităților naționale (7 file);
7. Tabelul de sinteză al avizelor (5 file).

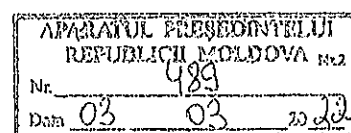
Secretar general adjunct al Guvernului Roman CAZAN

Ex: Gînga Liliana
022 250-204

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 131

din 2 martie 2022

Chișinău

Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aderarea Republicii Moldova la Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului, adoptat la 12 noiembrie 2012

În temeiul art. 14 alin. (2) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 24-26, art. 137), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii Moldova spre examinare proiectul de lege pentru aderarea Republicii Moldova la Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului, adoptat la 12 noiembrie 2012.

Prim-ministru

Contrasemnează

Viceprim-ministru

**ministrul afacerilor externe
și integrării europene**

Ministrul sănătății

Ministrul finanțelor

Ministrul afacerilor interne

Ministrul justiției

NATALIA GAVRILIȚA

Nicolae POPESCU

Ala Nemerenco

Dumitru Budianschi

Ana Revenco

Sergiu Litvinenco

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru aderarea Republicii Moldova la Protocolul privind eliminarea
comerțului ilicit cu produse din tutun la Convenția-cadru
a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Republica Moldova aderă la Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului, adoptat la 12 noiembrie 2012.

Art. 2. – Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Protocolului nominalizat.

Art. 3. – Respectând prevederile articolului 25 din Protocolul menționat, Republica Moldova declară că prevederile Protocolului se aplică pe întreg teritoriul Republicii Moldova, în hotarele recunoscute internațional. Până la restabilirea deplină a integrității sale teritoriale, Republica Moldova va colabora cu statele vecine și partenerii externi în scopul asigurării implementării Protocolului.

Art. 4. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va pregăti și va remite depozitarului instrumentul de aderare.

Președintele Parlamentului

Expunere de motive
privind necesitatea aderării Republicii Moldova la Protocolul privind
eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la Convenția Cadru a
Organizației Mondiale a Sănătății privind Controlul Tutunului

Descrierea tratatului

Informații generale

Aderarea Republicii Moldova la Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la Convenția Cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind Controlul Tutunului (în continuare – CCCT OMS) are drept scop reducerea comerțului ilicit cu produse din tutun și a consumului tuturor produselor ce conțin tutun, inclusiv care sunt esențiale pentru prevenirea, în conformitate cu principiile de sănătate publică, a frecvenței bolilor, invalidității premature și mortalității datorate consumului de tutun și expunerii la fumul de tutun și de la produsele conexe.

Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la CCCT OMS a fost adoptat la 12 noiembrie 2012 la a 5-a Conferință a Părților (COP-5) la CCCT. Protocolul a intrat în vigoare la 25 septembrie 2018. Până în prezent, la Protocol au aderat 64 Părți, inclusiv 63 state și Uniunea Europeană.

Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la CCCT OMS reprezintă un tratat interstatual, structura căruia este compusă din titlu, preambul, dispozitiv și clauze finale.

Astfel, principiile de bază ale CCCT OMS stabilesc necesitatea unui angajament politic puternic pentru a dezvolta și a susține la nivel național, regional și internațional măsuri globale multisectoriale și răspunsuri coordonate pentru a adopta măsuri pentru stabilirea și implementarea unor programe eficiente de control al tutunului, cu scopul de a reduce constant și considerabil prevalența utilizării tutunului și a expunerii la fumul de tutun, măsuri și răspunsuri multisectoriale pentru reducerea consumului tuturor produselor ce conțin tutun, inclusiv care sunt esențiale pentru prevenirea, în conformitate cu principiile de sănătate publică, a frecvenței bolilor, invalidității premature și mortalității datorate consumului de tutun și expunerii la fumul de tutun și de la produsele conexe.

Informații privind conținutul tratatului

Scopul: protecția sănătății populației de consecințele negative a fumatului și eliminarea tuturor formelor de comerț ilicit cu produse din tutun.

Termenul de valabilitate: prezentul tratat este unul interstatual și are un termen de valabilitate pe o perioadă nedeterminată.

Modul de amendare: Procedura de amendare va avea loc în conformitate cu art. 38 și 39 din protocol, care prevede că orice parte poate propune atât modificarea cât și o nouă anexă și modificări la anexele la prezentul protocol.

Analiza de impact

Informații generale

Obiectivul acestui proiect de Lege îl constituie protejarea sănătății publice împotriva efectelor nocive ale produselor din tutun, precum și consolidarea măsurilor fiscale, vamale, contravenționale, de investigație și urmărire penală, pentru încălcarea legislației și de altă natură referitoare la controlul și combaterea comerțului ilicit cu produse din tutun.

Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun a fost adoptat la COP 5, la data de 12 noiembrie 2012, la Seul, fiind deschis spre semnare statelor membre ale Convenției-cadru a OMS privind controlul tutunului în perioada 10-11 ianuarie 2013 și, ulterior, la sediul Organizației Națiunilor Unite din New York, până la 9 ianuarie 2014.

Ministerul Sănătății în 2013 a înaintat propuneri pentru semnarea Protocolului privind eliminarea comerțului ilicit cu articole din tutun în contextul realizării prevederilor art. 15 „Comerțul ilicit cu produse ce conțin tutun” a CCCT - OMS.

Ca rezultat, a fost emis Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.840 din 28.10.13 „Pentru aprobarea semnării Protocolului privind comerțul ilicit cu produse de tutun” (Monitorul Oficial, 01.11.2013, nr. 243-247, art. 698) prin care a fost aprobată semnarea Protocolului menționat, dar care nu s-a îndeplinit în termenul stabilit de OMS (până la 9 ianuarie 2014).

Este de menționat că ratificarea Protocolului privind eliminarea comerțului ilicit cu articole din tutun la CCCT OMS a fost prevăzută de art. 114 a Capitolului 21. Sănătatea Publică a Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.808 din 7 octombrie 2014 și Programul Național privind controlul tutunului pentru anii 2017-2021 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1015 din 23.11.2017.

Ulterior, Protocolul a fost înaintat statelor spre ratificare, acceptare, aprobare sau aderare și pentru confirmarea formală sau aderarea organizațiilor de integrare economică regională care sunt Părți la Convenția-cadru a OMS pentru controlul tutunului, din ziua următoare datei de la care acesta a fost închis pentru semnare. Instrumentele de ratificare, de acceptare, de aprobare, de confirmare formală sau de aderare se depun la depozitar.

Necesitatea aderării Republicii Moldova la Protocolul menționat este dictată de situația privind comerțul ilicit cu produse din tutun, care nu corespund cerințelor stabilite de legislație, fără avertismente de sănătate și informație de etichetare pe pachetele unitare și ambalajul exterior, și de regulă fără timbre de acciz.

Conform datelor Serviciului Vamal în cadrul monitorizării importului și exportului a tutunului produselor din tutun numai în anul 2019 au fost înregistrate 187 rețineri cu produse din tutun cu depistarea a 2714040 țigarete introduse ilicit, iar în a. 2020 au fost înregistrate 219 rețineri cu produse din tutun, depistându-se produse 3 212 621 țigarete și 2 364 kg tutun pentru narghilea introduse ilicit.

O problemă majoră o prezintă importul și comerțul ilicit al produselor din

tutun prin segmentul de frontier transnistrean, atât cele importate ilicit cât și cele produse ilegal în regiune și introduse pe malul drept prin contrabandă.

Utilizarea produselor ce conțin tutun (fumatul și expunerea la fumul de tutun), și produselor conexe (țigarete electronice și produse din plante) sunt unele dintre cauzele principale evitabile de deces în lume și reprezintă o problemă majoră a societății cu o incidență globală de creștere în populație a bolilor non-transmisibile, pentru care fumatul este un factor de risc predominant și este una dintre primele cauze de deces care poate fi prevenită.

Fumatul anual produce mai multe victime decât SIDA, abuzul de alcool și droguri, accidentele de circulație, crimele, suicidul. Fumatul este una dintre primele cauze de deces care poate fi prevenită. În secolul XX, epidemia fumatului a condus la decesul a cca 100 milioane de oameni. Astfel, se impune de a proteja sănătatea populației de consecințele negative ale fumatului, care, în prezent, a atins proporții pandemice și constituie o problemă alarmantă pentru întreaga comunitate mondială. Combaterea fumatului este o prioritate globală și numeroase țări au întreprins măsuri respective în acest sens.

La nivel mondial, conform OMS, fumatul ucide anual cca 8 milioane de oameni, inclusiv peste 2 milioane de europeni. Această cifră nu include alte 1 200 000 de oameni care decedează din cauza expunerii la fumul de tutun, printre care aproximativ 700 000 de copii.

Fumatul reprezintă cauza a peste 50% din tumorile maligne (din care circa 90% reprezintă cancerul pulmonar), a 80% din bronșitele enfizemice cronice (care exacerbează simptomele astmatice); provoacă mai mult de o jumătate din bolile cardiovasculare (atacul de cord, ateroscleroza) și cele cerebrovasculare. Fumătorii mor, în medie, cu 15 ani mai devreme decât nefumătorii.

Consumul oricărui produs ce conține tutun este un factor de risc major ce condiționează peste 30% din decesele prin cancer, 90% din decesele prin cancer pulmonar, 25% din decesele prin boli coronariene, 85% din decesele prin boli pulmonare cronice obstructive și 25% din decesele prin boli cerebrovasculare.

Observațiile efectuate în mai multe țări afectate de pandemia de COVID-19, stare de urgență globală declarată de OMS la 11 martie 2020, denotă că fumătorii sunt de 6 ori mai mult predispuși să facă complicații la COVID-19. De regulă acestea au mai multe patologii cronice, iar datele din Republica Moldova arată, că 98% din persoanele decedate de COVID-19 au co-morbidități din cele enumerate mai sus.

Necesitatea aplicării măsurilor de reducere a fumatului în Republica Moldova se justifică și prin rezultatele studiilor privind prevalența fumatului în rândul populației.

Astfel prevalența fumătorilor bărbați, conform Studiului KAP - Cunoștințe, Atitudini și Practici privind Consumul de Tutun din anul 2017 a constatat prevalența fumătorilor bărbați de 51,4 % și 4,9% din rândul femeilor, rata fumătorilor în total constituind 25,2%, plasându-ne printre țările cu cea mai mare rată de fumători în populație și cu cea mai înaltă mortalitate generală a populației din regiunea europeană. Comparativ cu media regională, mortalitatea generală prin bolile cardiovasculare este aproape de două ori mai mare, iar bolile sistemului digestiv înregistrează cele mai mari rate de deces în regiune.

Din cele 40466 decese de boli netransmisibile înregistrate în a. 2020, se estimează, că peste 5600 (cca. 14%) au decedat din cauza bolilor cauzate de consumul tutunului, inclusiv peste 60% persoane sunt de vârstă activă, mortalitatea în rândul bărbaților fiind de 2 ori mai mare decât a femeilor, din cauza bolilor cauzate de consumul tutunului.

Există și o incidență globală de creștere în populație a bolilor netransmisibile pentru care fumatul este un factor de risc predominant. În ultimii 10 ani incidența cancerului a crescut de 1,4 ori, sporește prevalența pacienților cu boli cardiovasculare, boala pulmonară obstructivă cronică, diabet, boli ale aparatului digestiv, în special a cirozelor și cancerului hepatic etc., în provocarea cărora fumatul este un factor predominant.

Costurile economice a productivității pierdute din cauza îmbolnăvirilor, ieșirii la invaliditate în vârstă aptă de muncă, din cauza deceselor premature, spitalizării și tratamentului ambulatoriu al bolilor legate de fumat, depășesc veniturile statului de la comercializarea produselor ce conțin tutun.

Aspectul politic și social. Aderarea Republicii Moldova la Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la CCCT OMS reprezintă o prioritate, în contextul aplicării Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană în perioada 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 30.12.2016, dar nu a putut fi realizată până în prezent. Acesta va avea un impact pozitiv asupra relațiilor bilaterale și multilaterale ale Republicii Moldova.

Aderarea Republicii Moldova la Protocolul menționat rezidă din obligațiile internaționale ca Parte la CCCT și necesitatea completării și consolidării cadrului normativ în domeniu, pentru eradicarea fenomenului comerțului ilicit cu produse din tutun și prevenirii consecințelor grave asupra sănătății cetățenilor.

Conform raportului UN Moldova "Fluxuri financiare ilicite și recuperarea bunurilor în Republica Moldova", publicat în septembrie 2021, vulnerabilitățile Moldovei legate de activitățile infracționale în domeniul comerțului ilicit cu produse din tutun sunt amplificate în regiunea de Est. Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) estimează, că contrabanda cu tutun costă UE 10 miliarde EUR anual. Regiunea de Est este în mare parte definită de granița sa poroasă și de un mediu politic și economic instabil și nereglementat. Acest lucru creează oportunități și stimulente pentru traficanți și contrabandiști. Contrabanda cu țigări, reprezintă, de asemenea, fluxuri imense de numerar ilegale și sunt considerate a avea o influență coruptă asupra economiei și asupra sistemului politic moldovenesc.

Potrivit Organizației Mondiale a Vămilelor (WCO), comerțul ilicit cu produse din tutun rămâne un fenomen la nivel mondial și o sursă permanentă de finanțare pentru alte activități ilicite care subminează ordinea socială, buna guvernare și statul de drept.

Conform datelor EUBAM, în a.2020, în Regiunea de Est au fost importate circa 1,6 miliarde țigări, pe când consumul real se estimează la circa 400 mln. țigări, adică de 4 ori mai mult decât consumul, asta ne-ar indica că surplusul de 1,2 miliarde țigări este destinat contrabandei.

Totodată, diferă substanțial datele statistice la Serviciului Vamal și datele

statistice din Regiunea De Est prezentate EUBAM. Astfel, în a.2020, conform datelor Serviciului Vamal au fost importate țigări în Regiunea de Est în sumă de 7,409,030 USD, conform statisticilor oficiale din această regiune – în sumă de 6,885,400 USD (în total o discrepanță de 1,841,165 USD). Și mai substanțial diferă datele pentru primele 6 luni ale a.2021 (ianuarie-iunie). Conform datelor Serviciului Vamal, nu au fost efectuate operații de import de către agenții economici din Regiunea de Est sau eliberate licențe pentru importul țigărilor. Totodată, conform statisticilor locale din această regiune, în această perioadă au fost importate țigări în sumă de 2,067,480 USD.

În Republica Moldova taxele la importul produselor din tutun constituie 53 Euro / 1000 țigarete, iar pe teritoriul Regiunii de Est – 1,45 Euro / 1000 țigarete sau de 36 ori mai puțin. Acest fapt stimulează contrabanda și comerțul ilicit cu produse din tutun din Regiunea de Est către alte piețe – Ucraina, Republica Moldova, România și alte țări din regiune.

Aspectul economic și de mediu. Comerțul ilicit cu produse din tutun amenință sănătatea populației, stimulează criminalitatea și reduce veniturile fiscale. Aderarea Republicii Moldova la Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la CCCT OMS nu afectează mediul de afaceri și va aduce beneficii prin menținerea securității naționale, creșterea încasărilor la buget din plata taxelor pentru produsele din tutun și cele conexe și cel mai important, protejarea sănătății, în special a grupurilor vulnerabile.

Eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun asigură faptul, că piața este formată din produse din tutun care sunt supuse reglementărilor sanitare și, astfel reduce consumul de tutun, întrucât populația cu venituri mici și tinerii consideră produsele din tutun mai scumpe și mai puțin atractive. Impactul asupra sănătății publice sunt considerabile, variind de la scăderea ratelor morbidității și mortalității până la economisirea de fonduri considerabile, care alfel ar fi fost cheltuite pentru îngrijirea sănătății, precum și menținerea egalităților în materie de sănătate. În plus, eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun generează venituri mai mari din creșterea ponderii produselor din tutun impozabile, menținând și consolidând politicile fiscale naționale. În acest fel se promovează îmbunătățirea securității naționale și a altor activități criminale rezultate din comerțul ilicit cu produse din tutun.

Conform unor estimări ale experților economici locali, ponderea comerțului ilicit cu produse din tutun constituie 2-3% din volumul total al acestor produse plasate pe piață, fapt ce înseamnă neîncasarea la bugetul de stat a circa 40 mil.lei anual din taxe. Concomitent, consumul acestor produse implică și alte costuri economice indirecte - creșterea mortalității și morbidității generale a populației, creșterea numărului concediilor medicale și a costurilor achitate de CNAM instituțiilor medicale pentru tratamentul acestor persoane, scăderea productivității muncii din cauza lipsei de la serviciu a persoanelor bolnave.

Totodată, pentru a aplica prevederile Protocolului privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun, Republica Moldova va primi asistență din partea Secretariatului Convenției Cadru privind Controlul Tutunului, care este și Secretariatul Protocolului, precum și din partea Uniunii Europene, care este Parte la Protocol, inclusiv prin intermediul Misiunii UE la Frontiere – EUBAM, care

vor susține pregătirea capacităților umane și dotarea tehnică a autorităților naționale responsabile.

Scopul final al aderării Republicii Moldova la acest instrument juridic internațional constă în eliminarea comercializării ilegale a produselor, respectiv excluderea posibilităților de subminare a obiectivelor în materie de sănătate publică, presiunilor suplimentare asupra sistemelor de sănătate și pierderilor veniturilor pentru economie.

Aspectul normativ. Prin prezentul proiect de Lege privind aderarea Republicii Moldova la Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la CCCT a OMS se confirmă angajamentul ca Parte la CCCT de a combate comerțul ilicit cu produse din tutun și de creare a cadrului legal necesar în acest scop. Prevederile Protocolului privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la CCCT OMS sunt compatibile cu prevederile Constituției Republicii Moldova, precum și cu instrumentele juridice internaționale-ratificate, în special cu Convenția Cadru privind Controlul Tutunului.

Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun va veni în sprijinul Guvernului de a asigura implementarea angajamentelor asumate ca Parte la Convenția Cadru privind Controlul Tutunului.

Odată cu aderarea la Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la CCCT OMS, Ministerul Sănătății, împreună cu alte autorități publice centrale – Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Economiei, Ministerul Justiției, va veni cu propuneri de modificare a cadrului normativ național în domeniu.

Legislația Republicii Moldova este incompletă și nu conține mai multe prevederi stabilite de Protocolul respectiv, inclusiv:

- monitorizarea vânzărilor către clienții lor pentru a se asigura că aceste cantități sunt proporționale cu cererea de astfel de produse pe piața avută în vedere pentru vânzarea sau utilizarea lor, pentru toate persoanele fizice și juridice;
- obținerea și actualizarea informațiilor referitoare la documente sau o declarație privind cazierul judiciar;
- obținerea și actualizarea informațiilor referitoare la identificarea conturilor bancare destinate a fi utilizate în cadrul tranzacțiilor;
- comerțul cu ridicata, contrar prevederilor Protocolului de echipamente de fabricație;
- nu este stabilit un sistem eficient de localizare și urmărire pentru combaterea traficului ilicit cu produse din tutun;
- Serviciul vamal nu este asigurat cu utilaj și aparataj modern pentru scanarea transportului și bagajelor cu scopul depistării produselor din tutun;
- nu este prevăzut un sistem viabil de informare reciprocă a autorităților și serviciilor, de a înștiințare autorităților competente în legătură cu orice probe că respectivul client este implicat în activități care încalcă obligațiile ce decurg din Protocol, pentru toate persoanele fizice și juridice;
- nu este prevăzută și se aplică insuficient cerință de a ține evidențe complete și exacte ale tuturor tranzacțiilor relevante, pentru toate persoanele

fizice și juridice implicate în lanțul de aprovizionare cu tutun, produse din tutun, echipamente de fabricație;

- necesită stabilirea de evidențe care să permită justificarea totală a materialelor utilizate la fabricare produselor lor din tutun, păstrarea evidențelor complete și exacte ale tuturor tranzacțiilor relevante în care se angajează toate persoanele fizice și juridice;

- nu sunt prevăzute pe măsură relațiile de colaborare, de informare reciproc privind tranzacțiile produselor din tutun, inclusiv privind cantitățile de produse din tutun și echipamente de fabricație aflate în posesia, custodia sau sub controlul titularului autorizației și care sunt păstrate în stoc, în antrepozite fiscale și vamale, în regim de tranzit sau de transbordare sau în regim suspensiv la data solicitării;

- există lacune în efectuarea controalelor eficace în zonele libere, prin utilizarea tuturor măsurilor relevante prevăzute în Protocol, cu privire la fabricarea tutunului, fabricarea produselor din tutun, tranzacțiilor cu tutun;

- nu există un sistem eficient pentru partajarea cu alte părți a detaliilor conținute în toate evidențele care trebuie păstrate în conformitate cu Articolul 9 al Protocolului;

- necesită prevedere și aplicare de cooperare, cu alte părți și cu organizațiile internaționale competente, pentru partajarea și dezvoltarea progresivă a unor sisteme îmbunătățite de păstrare a evidențelor;

- completarea și perfecționarea procedurilor penale și contravenționale pentru încălcarea prevederilor Protocolului și a legislației naționale, etc.

În acest context, Ministerul Sănătății, prin ordinul nr.1034 din 11.11.2021 a creat grupul de lucru interministerial compus din reprezentanți ai ministerelor de resort și instituțiilor cu competențe în domeniul supravegherii, licențierii, prevenirii și combaterii comerțului ilicit cu produse din tutun și produse conexe, în vederea elaborării proiectului de lege pentru asigurarea armonizării legislației naționale la prevederile Protocolului privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la CCCT OMS. Astfel, vor fi înaintate propuneri de modificări la Legea nr. 278/2007 privind controlul tutunului, Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149/2000. Modificările vor fi încorporate în Legile respective și în actele normative ale Guvernului în domeniul controlului tutunului în scopul implementării prevederilor în cauză.

În ce privește actele normative ce reglementează activitatea zonelor economice libere, acestea urmează a fi modificate și completate întru ajustarea legislației naționale cu prevederile protocolului, care stipulează, că Părțile, în termen de **trei ani** de la intrarea în vigoare a acestui tratat, vor întreprinde măsurile necesare pentru interzicerea folosirii oricăror măsuri fiscale mai favorabile și a altor facilități practice în zonele economice libere.

Aderarea Republicii Moldova la tratatul internațional menționat supra, impune obligația pozitivă a statului de a include aceste prevederi în legislația națională și a stabili un cadru normativ compatibil cu angajamentele și standardele internaționale. În plus, va exista temeiul legal pentru a contracara comerțul ilicit cu produsele din tutun. Stabilirea consecințelor juridice pentru

comerț ilicit va acționa și ca un factor de descurajare a comportamentului infracțional, precum și creșterea posibilităților de cooperare internațională în combaterea acestui tip de infracțiuni.

Devenind Parte la Protocol, Republica Moldova va putea colabora cu alte țări în domeniul contracarării spălării banilor, asistența administrativă vamală reciprocă, asistența judiciară reciprocă, extrădarea, schimbul de informații, acordarea reciprocă de asistență și efectuarea anchetelor comune.

Aspectul instituțional și organizatoric. În conformitate cu prevederile Protocolului privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la CCCT OMS va fi creat un cadru de cooperare inter-instituțional la nivel național, cu participarea instituțiilor de drept, care vor fi responsabile de realizarea investigațiilor privind infracțiunile stabilite în conformitate cu Protocolul, precum și instrumentarea cauzelor penale și civile relevante. În acest cadru inter-instituțional va fi asigurată și reprezentarea țării la Reuniunea Părților la Protocol.

Aplicarea prevederilor Protocolului nu va necesita instituirea de structuri noi, sau resurse umane considerabile. Totodată, va fi necesar, ca în termenii atribuiți pentru aplicare, pe lângă cadrul normativ, să fie dezvoltate și capacitățile instituționale necesare pentru aplicarea Protocolului. Protocolul oferă Părților instrumente pentru a asigura securitatea întregului lanț de aprovizionare cu produse din tutun, facilitând identificarea actorilor de pe piața națională, impozitarea lor directă și sistarea activităților acestora dacă nu se conformează. Aceasta permite o piață transparentă, în care instituțiilor statului le este mai ușor să depisteze produsele din tutun ilicite.

Aspectul financiar. Realizarea prevederilor tratatului în cauză va fi posibilă prin identificarea resurselor financiare necesare pentru implementarea prevederilor Protocolului pe teritoriul național, cu utilizarea:

- 1) sursele financiare din bugetul public național, în limita mijloacelor alocate în acest sens, vor fi prevăzute și direcționate pentru măsuri de monitorizare a consumului de tutun și a politicilor de prevenire, perfectarea legislației și capacităților de control al tutunului pentru implementarea angajamentelor la CCCT OMS, și obligațiilor, reducerea tuturor formelor de comerț ilicit cu produse din tutun, și ca rezultat reducerea pierderilor de la comerțul ilicit.

- 2) obținerea fondurilor europene pentru monitorizarea și controlul pentru prevenirea comerțului ilicit.

- 3) asistenței oficiale acordată de către partenerii externi pentru dezvoltare.

Fiecare autoritate publică responsabilă de aplicarea Protocolului va analiza, estima și planifica resursele necesare în vederea asigurării implementării. De menționat, că implementarea sistemului de localizare și urmărirea, prevăzută în articolul 8 din Protocol, va permite autorităților vamale și fiscale, precum și organelor de drept, să urmărească originea produselor din tutun, să verifice dacă au fost achitate taxe și posibilitatea de a acumula probe pentru instrumentarea cauzelor judiciare împotriva comerțului ilicit cu produse din tutun.

Devenind Parte la Protocol, Republica Moldova va putea identifica cazurile de comerț ilicit cu produse din tutun, ce constituie comportamente ilegale, cum ar

fi evaziunea fiscală, producerea ilicită, contrabanda și fraudă. Aceasta oferă posibilitatea de a stabili o taxă asupra confiscărilor pentru a recâștiga veniturile pierdute din comerțul ilicit cu produse din tutun și oferă posibilități pentru utilizarea tehnicilor special de investigare.

De menționat faptul că costurile de implementare, inclusiv de dotare tehnică, sunt mult mai mici decât încasările la buget care vor fi obținute în rezultatul eliminării comerțului ilicit cu produse din tutun.

Aspectul temporar. Potrivit prevederilor art. 45 din Protocol, acesta va intra în vigoare în a nouăzecea zi de la data depunerii la depozitar a instrumentului de aderare.

După cum s-a menționat mai sus, unele prevederi ale Protocolului vor fi aplicate gradual din momentul intrării acestuia în vigoare în Republica Moldova, inclusiv:

- stabilirea în termen de **cinci ani** de la intrarea în vigoare a prezentului protocol a unui regim internațional de localizare și urmărire care să cuprindă sistemele naționale și/sau regionale de localizare și urmărire și un punct focal mondial pentru schimbul de informații, în cadrul secretariatul Convenției-cadru a OMS pentru controlul tutunului și accesibil tuturor părților, permițându-le să se informeze și să primească informații relevante;
- aplicarea marcajelor unice de identificare pe toate pachetele individuale, pe toate cartușele și orice ambalaj exterior al țigărilor sau să facă parte din acestea, în termen de **cinci ani**, și pe alte produse din tutun sau să facă parte din acestea, în termen de **zece ani**;
- în termen de **3 ani** de la intrarea în vigoare a acestui tratat, va anula orice facilități fiscale și alte facilități practicate în zonele economice libere ce țin de produsele din tutun și cele conexe.

Analiza oportunității aderării. Protocolul vizat, pe plan internațional, a intrat în vigoare la 25 septembrie 2018. Pentru Republica Moldova acesta, în conformitate cu prevederile art. 45 alin. (2) din Protocol, va intra în vigoare în a nouăzecea zi de la data depunerii instrumentului său de aderare. Menționăm, că în conformitate cu prevederile art. 40 din Protocol, nu se admite nici-o rezervă la acest instrument juridic internațional.

În conformitate cu prevederile articolului 25 din Protocol, Părțile își îndeplinesc obligațiile prevăzute în prezentul protocol în concordanță cu principiile egalității suverane și integrității teritoriale a statelor, precum și cu principiul neintervenției în afacerile interne ale altor state. Astfel, după aderare, prevederile Protocolului urmează a fi aplicate inclusiv și pe teritoriul din stânga Nistrului.

Ministerul Sănătății de comun cu alte autorități responsabile vor înainta post-aderare proiecte de legi pentru modificarea unor acte normative în scopul creării unui cadru legal propice aplicării prevederilor Protocolului.

Luand în considerare cele menționate supra, considerăm oportun aderarea Republicii Moldova la Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la CCCT OMS, adoptat la Seul, la data de 12 noiembrie 2012.

Ministru Digitally signed by Bezverhni Zinaida
Date: 2022.02.01 15:56:43 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

ILIE NEMERENCO